

ДОЛИНСЬКИЙ ЛІЦЕЙ №7
Долинської міської ради Івано-Франківської області

НАКАЗ

від 31.08.2020

м. Долина

№87-од

**Про деякі питання реагування
на випадки булінгу (цькування)
та застосування заходів виховного впливу**

Відповідно до абзацу дев'ятого частини першої статті 64 Закону України "Про освіту", згідно з пунктом 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (із змінами), положень Закону України від 18.12.2018 р. № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», враховуючи рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм вищезазначеного закону, викладені у листі Міністерства освіти і науки України від 29.01.2019 р. № 1/11-881, на виконання наказу МОН України «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», від 28.12.2019 №1646, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 р. за № 111/34394, з метою створення безпечного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти, яке мотивує до навчання і педагогічної діяльності, вільного від будь-яких форм насильства і дискримінації, що сприятиме розвитку кожної дитини,

НАКАЗУЮ

1. Затвердити План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) (Додаток 1).
2. Заступнику директора ліцею з навчально-виховної роботи Дмитрів У.М.:
  - 2.1 Забезпечити виконання затвердженого Плану заходів.
  - 2.2 Оновити розділ «Протидія булінгу (цькування)» на сайті ліцею.
  - 2.3 Інформувати про виконання Плану заходів педагогічний колектив (на нарадах при директору) та батьків здобувачів освіти (на загальношкільних батьківських зборах), а також через батьківську раду ліцею. *Грудень, травень*
  - 2.4. Вести прозору антибулінгову політику через офіційний сайт освітнього закладу та дописи на веб-сторінці у фейсбуці. *Постійно*
3. Створити постійно діючу комісію з розгляду випадку булінгу (цькування) у складі:

Ярич Н.В., в.о.директора ліцею – голова комісії;
Дмитрів У.М., заступник директора ліцею з навчально-виховної роботи, -
заступник голови комісії;
Шикор Т.Я., спеціаліст з техніки безпеки - секретар комісії;
Василів С.В., голова профспілкового комітету ЗЗСО, - член комісії;
Сливинська І.М., практичний психолог,- член комісії;
Андрусів Ю.В., педагог-організатор,- член комісії;
Багира Г.С., служба у справах дітей Долинської РДА, - член комісії *(за згодою)*;

- представники управління освіти Долинської міської ради *(за згодою)*.
  - батьки постраждалого та булера
4. Затвердити Порядок подання заяв про випадок булінгу (цькування) та їх розгляд в Долинському ліцеї №7 (Додаток 2).
  5. Затвердити зразок заяви про випадок булінгу (цькування), учасником (свідком) якого став/ла (Додаток 3).
  6. Затвердити порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування) в Долинському ліцеї №7(Додаток 4).
  7. Затвердити зразок протоколу засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) (Додаток 5).
  8. Дирекції ліцею до 09.09.2020 року забезпечити ознайомлення зі змістом цього наказу всіх учасників освітнього процесу.
  - 9.Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

В. о. директора ліцею

Н.В.Ярич

З наказом ознайомлено:

Дмитрів У.М.

Шикор Т.Я.

Василів С.В.

Сливинська І.М.

Андрусів Ю.В.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ в.о.директора
Долинського ліцею №7
від 31.08.2020 № 87-од

Додаток 1

**План заходів Долинського ліцею №7,
спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню)
у 2020-2021 навчальному році**

№	Заходи	Терміни виконання	Відповідальний	Примітка про виконання
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення попередження насильства та булінгу				
1	Підготовка наказу «Про запобігання булінгу (цькування) у закладі освіти»	Останній тиждень серпня	Директор	
2	Підготовка наказу «Про порядок дій персоналу при зіткненні з випадками булінгу (цькування) в закладі освіти»	Перший тиждень вересня	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
3	Наради з різними категоріями працівників з питань профілактики булінгу(цькування): ☐ педагогічний персонал; ☐ допоміжний персонал; ☐ технічний персонал.	Вересень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
4	Обговорення та прийняття правил поведінки в групах/класах, оформлення правил у вигляді наочного стенду	Вересень	Класні керівники, старости класів (8–11 класи)	
5	Організація механізмів звернення та встановлення інформаційних скриньок для повідомлень про випадки булінгу (цькування)	Вересень	Психолог, соціальний педагог Класні керівники	
6	Створення (або оновлення) розділу про профілактику булінгу (цькування) і розміщення нормативних	Вересень	Відповідальний за роботу сайту ліцею	

	документів на сайті закладу освіти			
7	Підготовка брошури з нормативними документами з профілактики булінга (цькування) в освітньому середовищі для педагогів	Жовтень	Уповноважена особа з питань запобігання та Протидії булінгу (цькування)	
8	Підготовка методичних рекомендацій для педагогів: • з вивчення учнівського колективу; • з розпізнавання ознак насильства різних видів щодо дітей	Жовтень	Уповноважена особа з питань запобігання та Протидії булінгу (цькування)	
9	Оформлення тематичного стенду	Жовтень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
10	Підготовка тематичних буклетів за участю старшокласників	Листопад	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
11	Перевірка інформаційної доступності правил поведінки та нормативних документів з профілактики булінгу (цькування)	Листопад	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
12	Інформаційна акція для старшокласників	Грудень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
13	Виступ на загальношкільних батьківських зборах з профілактики булінгу (цькування) в учнівському колективі	Лютий	Директор, уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
Робота з вчителями та іншими працівниками закладу освіти				
14	Проведення навчальних семінарів	Осінні	Уповноважена	

	для вчителів щодо запобігання булінгу (цькування) та заходів реагування.	канікули	особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
15	Інструктивні наради з питань профілактики булінгу (цькування) з допоміжним та технічним персоналом.	Листопад	Директор, Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
16	Тренінг для вчителів щодо запобігання булінгу (цькування) у закладі освіти	Зимові канікули	Психолог, соціальний педагог, залучені фахівці	
17	Співбесіда з класними керівниками за результатами діагностики класного колективу	За результатами кожної чверті	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування); Психолог, соціальний педагог	
18	Консультації класних керівників психологом, соціальним педагогом з проблемних ситуацій.	Впродовж навчального року	Психолог, соціальний педагог	
Робота з учнями				
19	Проведення тренінгів для старшокласників з розвитку навичок спілкування та мирного вирішення конфліктів	Впродовж року	Психолог	
20	Імітаційна гра для молодших школярів (1-4-й класи) «Якщо тебе ображають»	Жовтень	Класні керівники	
21	Тиждень толерантності	Листопад	Учнівське самоврядування, класні керівники	

22	День відкритих дверей у шкільного психолога	Листопад	Психолог	
23	Імітаційна гра для учнів середніх і старших класів «Розкажи про насильство»	Грудень	Учнівське самоврядування, класні керівники	
24	Конкурс плакатів проти насильства	Березень	Учнівська рада, заступник директора з виховної роботи	
25	Відкриття шкільної служби медіації	Березень	Психолог, навчений фахівець	
Робота з батьками				
26	Тематичні загальношкільні батьківські збори	Жовтень	Директор	
27	Підготовка пам'ятки для батьків про порядок реагування та способи повідомлення про випадки булінгу (цькування) щодо дітей, заходи захисту та надання допомоги дітям	Жовтень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
28	Відкриття сімейного клубу «Діти без насильства»	Листопад	Психолог, голова батьківської ради ліцею	
29	Тематичні батьківські збори в класах	Грудень	Класні керівники	
30	Проведення консультацій психолога з питань взаємин батьків з дітьми	Впродовж року	Психолог, класні керівники	
31	Консультавання батьків щодо захисту прав та інтересів дітей	1 раз на місяць	Уповноважений з прав дитини закладу освіти	
Моніторинг освітнього середовища закладу освіти				
32	Самооцінка закладу освіти за показниками безпеки, комфортності, інклюзивності	2 рази на рік	Адміністрація ліцею, колектив закладу	
33	Анонімне анкетування учнів 5-11-	Грудень	Психолог	

	го класів про випадки булінгу (цькування) у ліцеї			
34	Анкетування батьків про безпеку в закладі освіти	Грудень	Класні керівники	
35	Діагностика стосунків у закладі освіти. Анкетування учнів та вчителів.	Лютий	Психолог, соціальний Педагог	
36	Аналіз інформації за протоколами комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти	Щоміся	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)	
37	Підготовка звіту про виконання заходів про виконання плану заходів з запобігання та протидії булінгу	Травень-червень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти	

**Процедура подання учасниками освітнього процесу
заяв про випадок булінгу (цькування)
та їх розгляд в Долинському ліцеї №7**

Усі учасники освітнього процесу у разі виявлення випадків булінгу (цькування), учасниками або свідками якого вони стали, або підозрюють про його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб, в обов'язковому порядку протягом дня повідомляють директора ліцею у письмовій формі – **заява**.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого (Стаття 173-4.Кодекс України про адміністративні правопорушення).

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін — кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Оформлення, подання заяв (зразок додається).

Заява заповнюється державною мовою, розбірливим почерком.

Виправлення не допускаються. У заяві необхідно вказати:

- прізвище, ім'я, по батькові заявника, адресу фактичного проживання, контактний телефон;
- навести розгорнутий виклад фактів щодо виявлених випадків булінгу (цькування);
- зазначити дату подання заяви та підписати особисто.

1. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники освітнього закладу та інші особи.
2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв.
3. Заяви, що надійшли на електронну пошту отримує секретар, яка зобов'язана терміново повідомити директора закладу освіти.
4. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює особисто директор закладу освіти.
5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації.
6. Розгляд Заяв здійснює директор ліцею з дотриманням конфіденційності.

Розгляд заяв щодо випадків булінгу (цькування)

1. За заявою керівник установи видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб не пізніше 3-ох робочих днів з дати прийняття заяви.
2. У складі комісії педагогічні працівники (у тому числі психолог, соціальний педагог), батьки постраждалого та булера, керівник установи та інші зацікавлені особи.
3. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними документами і актами.
4. З метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.
5. Розслідування випадку булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється упродовж **10-ти робочих днів** з дати прийняття заяви.
6. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, (відповідні дії носять систематичний характер), то директор закладу освіти зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та служби у справах дітей.
7. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор закладу освіти має повідомити постраждалого.
8. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.
9. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та служби у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу (цькування).
10. Батьки зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ в.о.директора
Долинського ліцею №7
від 31.08.2020 № 87-од

Додаток 3

В.о.директора
Долинського ліцею №7
Ярич Н.В.

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)
який (-а) проживає за адресою:

_____

_____

_____

(контактний телефон)

ЗАЯВА

Я, _____,
повідомляю про випадок булінгу (цькування), учасником (свідком) якого я є,
(потрібне підкреслити)

що стався _____ у (на) _____
(дата, час)

_____, а саме: _____
(місце)

_____

(розгорнутий виклад фактів щодо виявлення випадків булінгу (цькування))

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Дата

_____

ПІП

_____

Підпис

**Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування)
та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування)
в Долинському ліцеї №7**

- Алгоритм дій педагогічного колективу у разі виявлення ситуації булінгу**
- Якщо педагог, або будь який інший працівник ліцею став свідком булінгу, то, не залежно від того, покаржилась йому жертва чи ні, він повинен проінформувати про цей випадок керівництво навчального закладу.
  - Якщо педагог, або будь який інший працівник ліцею отримав усне або письмове звернення від дитини щодо жорстокого ставлення по відношенню до неї з боку однолітків, педагогів, або інших осіб, то він повинен повідомити про це керівництво навчального закладу.
  - Отримавши таке звернення, директор навчального закладу повинен скликати комісію з розгляду випадку булінгу та окреслити подальші дії.
  - До складу такої комісії можуть входити адміністрація навчального закладу, педагоги, психолог, соціальний педагог, батьки постраждалого та «булера» та інші зацікавлені особи.
  - Якщо комісія кваліфікує випадок як булінг, а не одноразовий конфлікт, адміністрація навчального закладу повинна повідомити про це уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей.
  - У разі, якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждала сторона не згідна з цим висновком, то вона має право звернутися до органів Національної поліції України.
  - Керівник освітнього закладу зобов'язаний забезпечити психологічний супровід здобувачів освіти, які постраждали від булінгу, стали його свідками, або вчинили цькування.

**Алгоритм дій педагогічних працівників щодо запобігання випадків
булінгу в учнівському середовищі.**

1. Усім членам шкільного колективу дотримуватись єдиної позиції, що насильство, цькування, дискримінація є неприйнятними та неприпустимими у міжособистісному спілкуванні.
2. Класним керівникам та вчителям-предметникам цікавитися життям своїх вихованців, відслідковувати ситуації щодо проявів жорстокості та цькування в учнівських колективах, контролювати поведінку та взаємостосунки між дітьми на уроках та перервах.

3. Не залишати жоден випадок булінгу без уваги. Пояснювати учням, що будь які насильницькі дії чи образливі слова є неприпустимими у міжгруповій взаємодії. Реакція усіх учасників освітнього процесу на будь які прояви жорстокості та цькування має бути негайною.
4. Пояснювати учням, що навіть пасивне спостереження за знущанням і бійкою надихає кривдника продовжувати свої дії. Свідки події повинні захищати жертву насильства і, якщо треба, кликати на допомогу дорослих.
5. У кожному класному колективі виробити правила толерантної поведінки, слідкувати за їх дотриманням.
6. Створити шкільний консультативний пункт «Скринька довіри».
7. Систематично проводити у ліцеї просвітницьку роботу у вигляді виховних годин, бесід, тренінгів, уроків, правових ігор, вікторин, флеш-мобів, круглих столів, диспутів, годин відкритих думок, усних журналів, кінолекторіїв для ознайомлення учнів з проблемою булінгу, та задля пропаганди безпечних, здорових стосунків, заснованих на взаємній повазі доброзичливості та толерантності. Залучати до цієї роботи соціально-психологічну службу, представників правоохоронних органів, службу соціального захисту, представників медичних установ та інших зацікавлених організацій, зокрема громадських.
8. Проводити просвітницьку роботу серед батьків з даної тематики.
9. Забезпечити психологічний супровід здобувачів освіти, які стали свідками булінгу, постраждали від нього або вчинили цькування.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого,

- тягне за собою накладення штрафу **від 50 до 100** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення,

- тягне за собою накладення штрафу **від 100 до 200** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років,

- тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років,

- тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку» (**«Стаття 1734, Кодекс України про адміністративні правопорушення»**).

До осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративні правопорушення, застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24 1 цього Кодексу.

У разі вчинення особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років адміністративних правопорушень, передбачених, зокрема, статтею 1734 КУАП, вони підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах. З урахуванням характеру вчиненого правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб (за винятком осіб, які вчинили правопорушення, передбачені статтею 185) можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені статтею 241 цього Кодексу. Відповідно до статті 241 КУАП за вчинення адміністративних правопорушень до неповнолітніх віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років можуть бути застосовані такі заходи впливу:

- 1) зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого;
- 2) попередження;
- 3) догана або сувора догана;
- 4) передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання (**стаття 13 «Відповідальність неповнолітніх» КУАП**).

Штрафи, які передбачено за знущення

- Моральне чи фізичне насильство, агресія – 340-850 грн.
- Дії з особливою жорстокістю, повторне порушення – 850-1700 грн.
- Приховування вчителем факту цькування – 1700-3400 грн, або виправні роботи строком до одного місяця з відрахуванням до 20 % заробітку.

Якщо правопорушення вчинили неповнолітні до 16 років, штраф сплачуватимуть батьки.

Порушення	Вік	Хто несе відповідальність	Розмір штрафу	Громадські роботи
Булінг дітьми	до 14 років	Батьки	від 850 грн. до 1700 грн. або	від 20 до 40 годин
	від 14 до 16 років	Батьки	від 850 грн. до 1700 грн. або	від 20 до 40 годин
	понад 16 років	Діти	від 850 грн. до 1700 грн. або	42 години
Булінг дорослими	понад 16 років	Особисто	від 850 грн. до 1700 грн. або	42 години
Повторний або груповий булінг	від 14 до 16 років	Батьки	від 1700 грн. до 3400 грн. або	від 40 до 60 годин
	понад 16 років	Особисто	від 1700 грн. до 3400 грн. або	від 40 до 60 годин
Приховування булінгу	Керівник закладу освіти	Особисто	від 850 грн. до 1700 грн. або	Виправні роботи до 1 місяця з відрахуванням 20% заробітку

Протоколи за вчинення цього порушення уповноважені складати органи національної поліції України, а притягувати до адміністративної відповідальності будуть місцеві суди.

Дитяча лінія 116 111 або 0 800 500 225 (з 12.00 до 16.00)

Гаряча телефонна лінія щодо булінгу 116 000

Гаряча лінія з питань запобігання насильству 116 123 або 0 800 500 335

Уповноважений Верховної Ради з прав людини 0 800 50 17 20

Уповноважений Президента України з прав дитини 044 255 76 75

Центр надання безоплатної правової допомоги 0 800 213 103

Національна поліція України 102

